เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

Reasons for non-payment of the Student Loan Fund (SLF.) of the defendants in Khon Kaen District Court, Khon Kaen Province

ลภัสชฎา สาสุนันท์ และ ศิวัช ศรีโภคางกุล
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Labhuschada Sasununt and Siwach Sripokangkul
College of Local Administration Khon Kaen University, Thailand
Corresponding Author,E-mail : labhus2011@gmail.com

****

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเอกสาร และวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน จำแนกเป็น เจ้าหน้าที่ กยศ. จำนวน 5 คน และประชาชนที่เป็นลูกหนี้ของ กยศ. จำนวน 5 คน โดยใช้เทคนิควิธีการเลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัย พบว่า เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประกอบไปด้วย 12 ประการ คือ 1. ลูกหนี้มองว่าภาครัฐจะยกหนี้ให้ คิดว่ารัฐจะไม่ทวงหนี้ หรือไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้ 2. มีวัฒนธรรมที่ผิด คิดว่าผู้ใดจ่ายเงินคืน กยศ. คือ คนโง่ 3. คิดว่าดอกเบี้ยถูกน้อยจะชำระเมื่อไหร่ก็ได้ 4. บางคนมีภาระหนี้สินอื่นหลายอย่าง 5. คิดว่าการชำระหนี้ กยศ. มีระยะเวลานานจะชำระตอนไหนก็ได้ 6. ผลักภาระหนี้สินให้เป็นของคนค้ำประกัน 7. ยังไม่มีงานทำที่มั่นคง 8. บางคนเมื่อทำสัญญาแล้วไม่ได้เรียนจนสำเร็จการศึกษา เรียนไม่จบ 9. บางคนรอประนอมหนี้ 10. ไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ 11. กระบวนการทวงถามหนี้ของ กยศ. และ 12. กยศ. ไม่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน

คำสำคัญ: ไม่ชำระหนี้; กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.); จำเลย

Abstracts

A topic of considerable debate is why Student Loan Fund's debtors do not repay on schedule. Consequently, this research aimed to explore the reasons for non-payment of the Student Loan Fund (SLF.) of the defendants in Khon Kaen District Court, Khon Kaen Province. The research is based on qualitative research methodology by using document

* วันที่รับบทความ: 23 พฤศจิกายน 2563; วันแก้ไขบทความ 26 ธันวาคม 2563; วันตอบรับบทความ: 27 ธันวาคม 2563
Received: November 23, 2020; Revised: December 26, 2020; Accepted: December 27, 2020

review and key informant interview. Ten respondents were selected by purposive sampling technique, including five SLF officers and five SLF debtors.

The results show that there are multiple reasons for the defendants' failure to repay the SLF loan on schedule. First of all, the debtors believe that the government will forgive the debt or will not collect the debt, so they simply ignore the repayment obligation. Secondly, there is a belief among some groups of debtors that anyone who repays the debt is a fool. Thirdly, the interest rate on the principle is low, and can be paid at any time. Next, many debtors have other liabilities which they feel are higher priority. Likewise, many of them understand that the repayment of SLF loan can be extended over a long period of time, so they postpone the matter. Furthermore, some of the students passed their debt to the sureties. Also, many of the debtors did not find a stable job after completing their studies and, thus, did not earn the expected income to pay off the loan. Moreover, some of the debtors did not complete their requirements for graduation. By contrast, some debtors are in the process of consolidating their debts and arrange a repayment plan. In addition, several debtors did not clearly understand the requirements of the loan and the repayment collecting process. Finally, there was a lack of publicity about loan repayment with accurate and complete information.

Keywords: Non-Payment; The Student Loan Fund (SLF.); Debtors

บทนำ

กระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาองค์กรตลอดจนประเทศชาติ หนึ่งในแรงขับเคลื่อนสำคัญของการพัฒนานั้นก็คือการศึกษา (Education) นั่นเอง เรื่องของการศึกษาไม่ใช่เรื่องของเด็กหรือวัยเรียนเพียงเท่านั้น นอกจากพื้นฐานที่ถูกปลูกฝังมาแล้วการพัฒนาการศึกษาในวัยทำงานก็ถือเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน การศึกษาทำให้มนุษย์มีองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อยู่ในตัว และทำให้กลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสามารถตลอดจนมีศักยภาพในการปฏิบัติงานใด ๆ ซึ่งจะทำให้การทำงานราบรื่นไม่มีปัญหา และในขณะเดียวกันหากพัฒนาการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็จะช่วยพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้นได้ หรือเกิดการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้หมดไป ทำให้การทำงานดียิ่งขึ้น หรือกลายเป็นระบบทำงานใหม่ที่อุดรอยรั่วของข้อบกพร่องได้ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์เพิ่มขีดความสามารถของตนขึ้นได้ และกลายเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพทั้งต่อการทำงาน ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ การศึกษาช่วยบ่มเพาะทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพขึ้นมาได้ และนี่คือต้นทุนสำคัญขององค์กร หรือแม้แต่ของโลกเลยทีเดียว บุคลากรที่มีการศึกษานั้นหากส่งเสริมพัฒนาการศึกษาอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ก็ย่อมจะเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและไม่มีที่สิ้นสุด ทำให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันทรัพยากรมนุษย์ในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ก็ควรมีการพัฒนาที่ผสมผสานหลากรูปแบบในตัว มีความสามารถหลากหลาย และมีการพัฒนาทางด้านศาสตร์และศิลป์ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อสร้างสมดุลให้กับทรัพยากรมนุษย์นั่นเอง (Ratchagit, 2019 : Online)

การขับเคลื่อนสังคมให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านได้การวางรากฐานทางด้านการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าในตัวมนุษย์ แต่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นก็เป็นภาระในด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้ปกครอง รัฐจึงเข้ามามีบทบาทในการจัดระบบการศึกษาให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมในรูปแบบของ กยศ. โดยจัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2539 ให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทุนหมุนเวียน ตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ต่อมารัฐบาลได้พิจารณาเห็นความสำคัญของ กยศ. มากขึ้น จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีผลให้ กยศ. มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเงินแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.), ม.ป.ป. : ออนไลน์)

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2560 มีผลให้ กยศ. อยู่ในการกำกับดูแลของรัฐมนตรี และมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณและกฎหมายอื่น เนื่องจาก กยศ. ตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 และ กยศ. ที่ผูกกับรายได้ในอนาคตตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการบริหารกองทุนเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2549 ที่ออกตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 มีการบริหารจัดการและการดำเนินการที่มีข้อจำกัด และไม่สอดคล้องกับนโยบายการผลิตกำลังคนและการพัฒนาประเทศสมควรบูรณาการการบริหารจัดการและการดำเนินการของ กยศ. และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ให้เป็นเอกภาพอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน และเพิ่มมาตรการในการบริหารจัดการ กยศ. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายของสำนักงาน กยศ. คือ 1) การบริหารจัดการเงินให้กู้ยืมที่ตรงกลุ่มเป้าหมายและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ 2) เครือข่ายเข้มแข็ง สนับสนุนและร่วมมือกับ กยศ. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร จัดการเงินให้กู้ยืม และลดอัตราหนี้ค้างชำระ 3) เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (Smart SLF) โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.), ม.ป.ป. : ออนไลน์)

กยศ. เป็นตัวกลางสำคัญของรัฐที่ขยายโอกาสและเพิ่มพัฒนาการศึกษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยให้นักศึกษาในระดับมัธยมปลายจนจบระดับปริญญาตรีได้รับโอกาสทางการศึกษาจาก กยศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 – 2560 โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กยศ. จำนวน 4.9 ล้านราย และ กรอ. จำนวน 4.8 แสนราย รวมทั้งสิ้น 5.4 ล้านราย เป็นวงเงินให้กู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนเล่าเรียนกว่า 5.6 แสนล้านบาท โดยในปีงบประมาณ 2560 ที่ผ่านมา มีการปล่อยให้กู้ยืมจำนวน 7 แสนราย แบ่งเป็น กยศ. จำนวน 18,851 ล้านบาท และ กรอ. 7,189 ล้านบาท (บีแอลทีแบงค์อก, 2560 : ออนไลน์)

ขณะที่สถานะผู้กู้ยืมเงิน กยศ. ซึ่งอยู่ระหว่างการชำระหนี้ มีจำนวน 3,596,462 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 67 ของผู้กู้ทั้งหมด, ผู้ที่อยู่ช่วงระยะปลอดหนี้ (2 ปีหลังจบการศึกษา) จำนวน 982,147 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ผู้ที่ชำระหนี้เสร็จสิ้นแล้ว จำนวน 741,990 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 และผู้เสียชีวิต (ระงับหนี้) หรือทุพพลภาพ (ระงับหนี้ชั่วคราว) จำนวน 51,191 ราย คิดเป็นร้อยละ 1 เมื่อดูจากจำนวนผู้ที่อยู่ระหว่างการชำระหนี้ กยศ. โดยพ้นจากช่วงระยะปลอดหนี้ 2 ปีหลังจากเรียนจบแล้ว และมีระยะเวลาในการดำเนินการชำระหนี้ 15 ปี จำนวนกว่า 3.6 ล้านคน ปรากฏว่ามีผู้กู้ยืมที่ชำระหนี้เพียง 1.3 ล้านราย หรือคิดเป็นร้อยละ 35 ส่วนผู้กู้ที่ผิดนัดชำระหนี้มีจำนวนกว่า 2.3 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 65 โดยผู้กู้ยืมที่ผิดนัดชำระหนี้ค้างจ่ายคืน กยศ. เป็นจำนวนเงินสูงถึง 68,800 ล้านบาท ซึ่งเมื่อประมาณการจากวงเงินกู้ยืมเฉลี่ยต่อรายอยู่ที่ 100,000 บาท เท่ากับว่าเงินที่ค้างชำระสามารถนำไปเป็นทุนให้นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนค่าเล่าเรียนถึง 688,000 คนเลยทีเดียว ในส่วนการดำเนินคดีทางกฎหมายกับผู้ที่ผิดนัดชำระหนี้ กยศ. ขณะนี้มีจำนวนสูงถึง 1.1 ล้านราย โดยเป็นผู้กู้ยืมเงิน กยศ. จำนวน 1 ล้านราย และผู้กู้ยืมเงิน กรอ. จำนวน 1 แสนราย ซึ่งมีผู้ที่อยู่ในกระบวน - การบังคับคดีแล้วกว่า 1 แสนราย (บีแอลทีแบงค์อก, 2560 : ออนไลน์)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหรือผู้ที่ไม่ได้ศึกษาแล้วไม่สามารถใช้หนี้คืนเงินกยศ. เพื่อการศึกษาได้ อาจเกิดจากการว่างงาน หรือ เกิดจากจิตสำนึกของผู้กู้ยืมไม่ยอมใช้คืน กยศ. ถึงแม้ทาง กยศ. จะได้มีการฟ้องร้องและบังคับคดีในทางแพ่งกับผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันก็ตาม ยังไม่สามารถเรียกร้องให้ชดใช้เงินที่กู้ยืมไปได้ครบตามจำนวนที่ได้กู้ยืมไป โดยเฉพาะในส่วนของผู้ค้ำประกันถ้าเป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของผู้กู้ยืมเป็นผู้ค้ำประกันนั้นจะเป็นครอบครัวที่มีรายได้ไม่เกินปีละ 200,000 บาท หมายถึง ผู้มีรายได้น้อย จึงไม่มีทรัพย์สินอื่นใดที่จะบังคับคดีให้ชำระหนี้ได้ จึงทำให้ กยศ. ขาดเงินทุนหมุนเวียนที่จะให้นักศึกษารุ่นต่อ ๆ ไปกู้ยืมได้อีก ผู้ศึกษาจึงเห็นสมควรหามาตรการทางกฎหมายในการบังคับคดีเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากผู้กู้ยืมต่อไป กยศ. จึงเป็นปัญหาเรื้อรังที่ส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของ กยศ. และอาจมีผลต่อการดำเนินงานในระยะยาว มีผลกระทบต่อผู้กู้รายใหม่และงบประมาณของรัฐมากยิ่งขึ้น

ศาลแขวงขอนแก่น สำนักระงับข้อพิพาทสำนักงานศาลยุติธรรม และ กยศ. ได้เริ่มโครงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาก่อนฟ้องคดี ส่งผลให้มีมีผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมเงิน กยศ. ที่มีปัญหาค้างชำระ ได้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 5,482 ราย (ผู้จัดการออนไลน์, 2551 : ออนไลน์) ซึ่งเป็นการเริ่มต้นทิศทางการแก้ไขปัญหาการผิดนัดชำระหนี้ กยศ. เป็นต้นมา

จากสาเหตุของการเป็นหนี้ กยศ. ที่ได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเหตุใดลูกหนี้ กยศ. จึงไม่ชำระหนี้ตามกำหนด จนตกเป็นจำเลยในคดีความ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นหลัก และการวิจัยเอกสารเป็นข้อมูลเพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. จำนวน 5 คน และประชาชนที่เป็นลูกหนี้ของกยศ. จำนวน 5 คน รวม 10 คน โดยใช้เทคนิควิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นทางการการสัมภาษณ์ แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide) เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นหลักสำหรับสัมภาษณ์ผู้รู้ (Key Informants) และการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา จึงประกอบด้วย แนวคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) เพื่อให้ได้บริบทและสิ่งแวดล้อมที่ศึกษา และรายละเอียดที่ครอบคลุมคำถามการวิจัย รวมถึงเครื่องมือสำหรับการบันทึกข้อมูลภาคสนาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการสัมภาษณ์ และแนวคำถามแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการดำเนินการสัมภาษณ์ จากวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อผู้ให้สัมภาษณ์ 5 คน 3. นัดหมายการสัมภาษณ์ 4. ดำเนินการสัมภาษณ์ 5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมทั้งจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ แล้วนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การนำความรู้หรือข้อสังเกตที่รวบรวมได้จากภาคสนามอันเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่จำเพาะเจาะจงเพียงจำนวนหนึ่ง ดำเนินการตีความ (Interpretation) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Approach) โดยมีจุดยืนบนบริบทของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (ชาย โพธิสิตา,2552 : 156)ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการศึกษา แล้วนำเสนอเป็นผลการวิจัยในเชิงพรรณนาความต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของการไม่ชำระหนี้ กยศ. และเหตุผลที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ประกอบกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

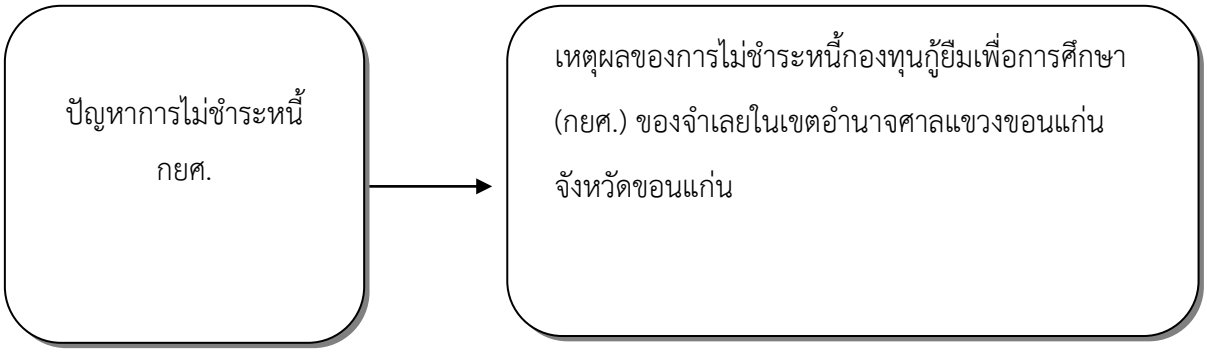

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบกับการศึกษาเอกสารในคดีที่เกี่ยวกับเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นจำแนกได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ลูกหนี้มองว่าภาครัฐจะยกหนี้ให้ คิดว่ารัฐจะไม่ทวงหนี้ หรือไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้ การค้างชำระหนี้เงินกู้ของผู้กู้ที่ครบกำหนดต้องชำระหนี้คืนนั้น นักเรียน/นักศึกษาและผู้คำประกันมีหลายสาเหตุ เช่น เงินเดือนน้อยและมีภาระครอบครัว เศรษฐกิจไม่ดี ค่าครองชีพสูง และมีค่าใช้จ่ายส่วนอื่นที่ต้องจ่ายก่อนทำให้ไม่ชำระหนี้เงินกู้ กยศ. อีกทั้งยอดหนี้ไม่มากและดอกเบี้ยถูก นอกจากนี้ผู้ปกครองยังเห็นว่าเป็นเพราะผู้กู้มีความเชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ และรุ่นพี่ก็เป็นตัวอย่างของการไม่ใช้หนี้ให้แก่รุ่นน้อง และสอนรุ่นน้องว่า ไม่ต้องจ่ายคืนก็ได้ ฯลฯ อีกทั้ง การทิ้งช่วงระยะเวลาปลอดหนี้โดยไม่มีการติดต่อสื่อสารกัน 2 ปีนั้น นานเกินไป ทำให้ผู้กู้ลืมว่าตนเองมีภาระหนี้เงินกู้ที่ต้องใช้คืน

ประการที่สอง ลูกหนี้มีวัฒนธรรมที่ผิด คิดว่าผู้ใดจ่ายเงินคืน กยศ. คือ คนโง่ สืบเนื่องจากแนวความคิดที่เชื่อว่า เงิน กยศ. ไม่ต้องใช้คืนก็ได้ จึงทำให้มีลูกหนี้หลายคนไม่ยอมใช้หนี้ กยศ. ทั้งที่มีกำลังทรัพย์พอที่จะจ่ายได้

ประการที่สาม ลูกหนี้คิดว่าดอกเบี้ยถูกน้อยจะชำระเมื่อไหร่ก็ได้และค่าปรับดอกเบี้ยไม่เท่ากับหนี้สินหรือภาระอย่างอื่น กล่าวคือ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ตลอด 15 ปี ทำให้ผู้กู้เลือกไปจ่ายเงินกู้อื่นที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่า จนไม่มีเงินจ่าย หรือลืมไปเลยว่าเป็นหนี้ กยศ. ด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และระยะเวลาในการกู้ยืมของ กยศ. ถือว่ามีอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับระยะเวลา โดยระยะเวลา 15 ปี เฉลี่ยเสียดอกเบี้ย

ประมาณร้อยละ 1 ต่อปี เมื่อเทียบกับการผ่อนที่อยู่อาศัยซึ่งสามารถผ่อนชำระได้ในระยะเวลานานใกล้เคียงกับ กยศ. แต่อัตราดอกเบี้ยของการผ่อนที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ไม่น้อย 4 เท่าของเงินกู้ กยศ. หากเปรียบเทียบการผ่อนรถถึงแม้อัตราดอกเบี้ยแบบคงที่ซึ่งใกล้เคียงกับการผ่อนบ้านแต่ไม่เหมาะกับการผ่อนระยะยาว จึงทำให้เสียดอกเบี้ยสูง ส่วนอัตราดอกเบี้ยในการผ่อนชำระแบบอื่น ๆ ถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าร้อยละ 10 ต่อปี จึงไม่เหมาะในการผ่อนระยะยาวสิ่งที่ควรคำนึงในประเด็นของอัตราดอกเบี้ยคือ หน่วยที่ใช้คิดอัตราดอกเบี้ยหากไม่ได้พิจารณาจะพบว่า ดอกเบี้ยของ กยศ. มีอัตราใกล้เคียงกับอัตราดอกเบี้ยของสถานธนานุบาล บัตรกดเงินสด บัตรผ่อนสินค้า เนื่องจากส่วนใหญ่นิยมใช้ตัวเลขแสดงอัตราดอกเบี้ยต่ำ เช่นร้อยละ 0.89, 0.99, 1.00, 1.99, 2.33 แต่หากพิจารณาจะพบว่า อัตราดอกเบี้ยของ กยศ. กำหนดที่ตัวเลขร้อยละ 1 ต่อปี ส่วนอัตราดอกเบี้ยอื่น ๆ จะคิดเป็นรายเดือนทำให้เมื่อคิดเป็นรายปีจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 12 ถึงร้อยละ 28 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยสูงสุดที่กฎหมายกำหนด การผ่อนที่อยู่อาศัยมีรูปแบบการชำระเงินแบบคงที่ แต่การชำระหนี้ กยศ.ใช้หลักการออมแบบสะสมคือเริ่มจากการผ่อนชำระทีละน้อยและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปีในแต่ละงวดของการชำระจะทำให้เงินต้นของทั้งสองแบบจะเพิ่มขึ้น โดยเงินต้นของการชำระที่อยู่อาศัยจะเพิ่มขึ้นในแต่ละงวดเนื่องจากดอกเบี้ยที่ลดลง ส่วนการชำระในแต่ละงวดของกยศ. นอกจากเงินต้นจะเพิ่มขึ้นแบบขั้นบันได จึงทำให้ดอกเบี้ยลดลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำมาก การคิดอัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมและการผ่อนชำระประเภทต่าง ๆ จึงมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สูงทำให้ได้ผลตอบแทนในเชิงธุรกิจ ซึ่งต่างจากการการคิดอัตราดอกเบี้ยของ กยศ. ที่ไม่เน้นเชิงธุรกิจแต่กลับเน้นที่ประโยชน์ของผู้กู้ จึงทำให้ กยศ. มีภาวการณ์ขาดทุนและจำเป็นต้องนำเงินจากส่วนอื่นเข้ามาสนับสนุนเพื่อให้ดำเนินการต่อไป ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ภาระค่าใช้จ่ายส่วนตัวยังไม่เข้าที่เข้าทาง ต้องส่งเงินให้พ่อแม่ จ่ายค่าบ้านและจิปาถะอื่น ๆ ก็เลยยังไม่พร้อมสักที อีกอย่างดอกเบี้ย กยศ.ต่ำ ทำให้กลายเป็นยอดหนี้ลำดับสุดท้ายที่คำนึงถึง แต่ขอยืนยันว่าไม่เคยคิดหนีอย่างแน่นอน ยิ่งล่าสุดมีข่าวคราวการยึดทรัพย์ออกมาให้เห็น เรายิ่งรู้สึกว่าถึงอย่างไรก็ต้องจ่าย และหากถามว่ารู้สึกผิดต่อเด็กรุ่นใหม่ไหม ก็ขอตอบว่าใช่แน่นอน ทำไมจะไม่รู้สึก”

ประการที่สี่ ลูกหนี้มีภาระหนี้สินอื่นหลายอย่าง เช่น บัตรเครดิตซึ่งมีใบแจ้งยอดชำระทุกเดือนและแน่นอน เช่นการผ่อนบ้าน ผ่อนรถซึ่งมีจำนวนมากและแน่นอนเป็นระยะเวลานาน ส่วน กยศ. การติดตามทวงถามมีเพียงการแจ้งยอดหนี้ปีละ 1 ครั้งไปถึงภูมิลำเนา ซึ่งลูกหนี้ไม่ได้อาศัยอยู่ปัจจุบันเนื่องจากไปทำงานต่างจังหวัดอีกทั้งอยู่ห่างไกลภูมิลำเนาจนหลงลืมไปว่ามีหนี้ที่ต้องชำระ ดังคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ในช่วงแรกของการชำระหนี้ไม่ได้รับใบแจ้งยอดชำระหนี้เป็นรายเดือนจึงทำให้ไม่รู้สึกว่าถูกเร่งรัดหรือต้องชำระภายในเดือนเหมือนหนี้อย่างอื่นที่มีใบแจ้งยอดหนี้ทุกเดือน พอครบ 1 ปี มีใบแจ้งยอดก็เป็นยอดที่จำนวนมากจึงไม่อยากชำระ”

ประการที่ห้า ลูกหนี้ขาดแรงจูงใจในการชำระหนี้ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2559 thaiquote (2559 : Online) รายงานว่า สำหรับผู้กู้ยืมเงินในสังกัดนายจ้างหากประสงค์ปิดบัญชีในกลุ่มลูกหนี้ทั่วไปที่ไม่ค้างชำระจะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัล คิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ที่ค้างชำระ กยศ. จะลดเบี้ย

ปรับให้ ร้อยละ 100 กลุ่มลูกหนี้ใกล่เกลี่ยก่อนฟ้องที่ไม่ค้างชำระจะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัลคิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ใกล่เกลี่ยก่อนฟ้องที่ค้างชำระจะได้ลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 กลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน และไม่ค้างชำระจะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัล คิดเป็นร้อยละ 3 ของเงินต้นคงเหลือ กลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน และค้างชำระ กยศ. จะลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 และกลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาให้ชำระหนี้ทั้งจำนวนจะได้รับการลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100 สำหรับมาตรการจูงใจกลุ่มลูกหนี้ที่ไม่ได้สังกัดองค์กรนายจ้างนั้น หากผู้กู้ยืมมีความประสงค์จะทำการชำระหนี้ปิดบัญชี ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2559 – 30 กันยายน 2559 กยศ. จะลดเบี้ยปรับให้ ร้อยละ 100

ประการที่หก ลูกหนี้คิดว่าการชำระหนี้ กยศ. มีระยะเวลานาน จะชำระตอนไหนก็ได้ ในหลายประเทศการชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาและดอกเบี้ยเริ่มต้นเมื่อผู้กู้ยืมมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่รัฐกำหนดหากผู้กู้ยืมยังอยู่ในสถานะที่เงินได้ยังไม่เข้าเกณฑ์การเสียภาษี ภาระการชำระเงินต้นกู้พร้อมดอกเบี้ยจะยังไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้กรณีผู้กู้ยืมที่หลีกเลี่ยงการชำระหนี้ทั้งที่ตนเองมีศักยภาพในการชำระคืนเงินแก่รัฐได้ รัฐควรใช้วิธีสร้างความลำบากให้กับบุคคลเหล่านั้นผ่านทางเอกสารราชการ เช่น การไม่ต่อใบอนุญาตขับขี่หรือการขึ้นบัญชีห้ามการจดทะเบียนหรือต่อสัญญาต่าง ๆ จนกว่าจะชำระหนี้ตามกำหนด เป็นต้น

ประการที่เจ็ด ผลักภาระหนี้สินให้เป็นของคนค้ำประกัน เช่น พ่อแม่ ผู้กู้ กยศ. วางแผนในการเลือกผู้ค้ำประกัน เช่น ญาติ/ครอบครัว โดยผู้กู้ยืมมีความเข้าใจหากผิดนัดชำระหนี้จะได้รับ โทษ เช่น ติดตามทวงถามและทราบถึงสภาพหนี้และจำนวนเงินที่กู้ยืมในแต่ละภาคเรียน การค้ำประกันได้มีการกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้กู้สามารถเป็นผู้ค้ำประกันได้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบุคคลเหล่านี้มักจะมีฐานะยากจนเช่นเดียวกับผู้กู้ ดังนั้นหากผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้และไปบังคับเอาจากผู้ค้ำประกันก็จะไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีฐานะยากจนเช่นเดียวกับลูกหนี้ทำให้มีความเสี่ยงต่อการเป็นหนี้สูญ แต่หากมีการกำหนดให้ผู้ค้ำประกันให้ต้องเป็นบุคคลอื่นนอกเหนือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของผู้กู้แล้วก็อาจจะเป็นการเพิ่มภาระและอุปสรรคให้แก่ผู้กู้ เนื่องจากไม่สามารถหาบุคคลมาค้ำประกันได้ อันจะส่งผลทำให้ไม่สามารถกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาได้

ประการที่แปด ลูกหนี้ยังไม่มีงานทำที่มั่นคง ควรพิจารณาแก้ไขกฎหมายให้ผู้กู้เงินเพื่อการศึกษาต้องชำระเงินคืนกองทุนต่อเมื่อมีงานทำและมีรายได้ไม่ต่ำกว่าเดือนละ 15,000 บาท ไม่ใช่ต้องชำระหลังเรียนจบหรือเลิกเรียนแล้ว 2 ปี เพราะผู้กู้หลายคนอาจยังตกงาน โดยเฉพาะปัจจุบันจำนวนคนที่จบปริญญาตรีแล้วยังตกงานมีจำนวนมาก ซึ่งไม่มีความสามารถในการใช้เงินคืน นอกจากนั้น ควรพิจารณาว่าครอบครัวที่มีฐานะยากจนที่ไม่สามารถหาผู้ค้ำประกันได้ จึงควรพิจารณาว่าควรยังให้มีผู้ค้ำอยู่หรือไม่เพราะเมื่อเด็กหาใครไม่ได้จึงต้องขอให้ครูเซ็นค้ำประกันให้และครูก็เมตตาค้ำประกันให้ แต่ต่อมาก็อาจเสี่ยงถูกฟ้อง ซึ่งก็ไม่เป็นธรรมกับครูที่มีหน้าที่สอน จึงควรยึดหลักว่าการกู้ยืมเป็นภาระส่วนตัวของผู้กู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบชำระคืนเงินกู้เมื่อตนมีความสามารถทางการเงินพอ

ประการที่เก้า ลูกหนี้บางคนเมื่อทำสัญญาแล้วไม่ได้เรียนจนสำเร็จการศึกษา มีลูกหนี้ กยศ. บางคนที่ได้กู้ยืมเงน กยศ. ในตอนเริ่มเรียนและได้รับทุน แต่อย่างไรก็ตามมีเหตุหลายประการทำให้ลูกหนี้เหล่านั้นไม่สามารถเรียนจนจบการศึกษาได้ตามที่คาดหวัง ซึ่งส่งผลให้ตกงานหางานทำยากจนไม่มีรายได้พอชำระหนี้ให้กับ กยศ.

ประการที่สิบ รอประนอมหนี้ กล่าวคือ รอให้สำนักงานกยศ. หักหนี้ หรือฟ้องดำเนินคดี แล้วจึงไปทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เพื่อจะได้ผ่อนชำระหนี้กับทางสำนักงานกยศ. เป็นรายเดือนตามที่สัญญากำหนด และมีระยะเวลาที่แน่นอน กฎหมายปัจจุบันยังไม่มีมาตรการที่จะบังคับผู้กู้ยืมในเรื่องของการชำระหนี้ในเมื่อติดตามไม่ได้ไปถึงจุดหนึ่งก็ต้องฟ้องร้องดำเนินคดี หากใช้มาตรการเรื่อง การเข้าเครดิตบูโร การฟ้องร้องคดีจะลดลง กลุ่มลูกหนี้ที่ถูกดำเนินคดี กรณีศาลพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยผ่อนชำระเป็นรายเดือน เมื่อผู้กู้ยืมเงินมาชำระหนี้ให้เป็นปกติจะได้รับการลดเบี้ยปรับ ร้อยละ 100 และกลุ่มลูกหนี้ถูกดำเนินคดีกรณีศาลพิพากษาให้ชำระหนี้ทั้งจำนวน เมื่อผู้กู้ยืมเข้าทำบันทึกข้อตกลงในการเจรจาไกล่เกลี่ยชั้นบังคับคดีตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับคดี พ.ศ. 2557 เมื่อเสร็จสิ้นแล้ว กยศ. จะให้เงินตอบแทนเป็นรางวัลคิดเป็นร้อยละ 1 ของเงินต้นคงเหลือ ณ วันที่เริ่มหักเงินเดือน

ประการที่สิบเอ็ด ลูกหนี้ไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ และกระบวนการทวงถามหนี้ของ กยศ. นั้นมีผลกระทบ คือกยศ. ใช้สำนักงานทางกฎหมายมาเร่งรัดหนี้สินทำให้ลูกหนี้หวาดกลัวจึงไม่ยอมรับโทรศัพท์และไม่ติดต่อกับทางสำนักงาน กยศ. ประกอบกับการทวงถามหนี้ของทางสำนักงาน กยศ. มีเป็นเอกสารแจ้งยอดหนี้ดอกเบี้ยที่ต้องชำระเป็นรายปีซึ่งเป็นยอดเงินที่สูง จึงไม่สามารถชำระได้ สะท้อนจากคำกล่าวของเจ้าหน้าที่ท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “ลูกหนี้ส่วนมากยังไม่ทราบว่าถ้าลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ติดต่อกันนาน 4 ปีขึ้นไปจะมีการบอกเลิกสัญญา และต้องชำระหนี้ หากไม่ชำระจะถูกฟ้องร้อง และเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ชดใช้ แต่คุณไม่มีเงิน ขั้นตอนต่อไปก็คือการบังคับคดีและยึดทรัพย์ในที่สุด ทั้งหมดเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามประมวลกฎหมายแพ่ง” เช่นเดียวกับ ณัฐวิน อัศวภูวดล (2559 : 135-144) ที่กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการใช้คืนเงินกู้ยืมคืน กยศ. ว่ามีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนเงิน เงื่อนไข และระยะเวลาชำระหนี้กู้ยืมคืน กยศ. ซึ่งผู้กู้ยืมมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมพร้อมทั้งอัตราดอกเบี้ยหรือประโยชน์อื่น ๆ ภายหลังวันที่ผู้กู้ยืมไม่ได้ศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี ระยะเวลา 2 ปีนี้ คือระยะเวลาปลอดหนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กู้ยืมมีเวลาตั้งตัว ผู้กู้ยืมเงินต้องชำระหนี้งวดแรกหลังจากครบระยะเวลาปลอดหนี้และชำระหนี้ในงวดต่อ ๆ ไปภายในวันที่ 5 กรกฎาคม โดยให้ถือว่า วันที่ 5 กรกฎาคม เป็นวันครบกำหนดชำระหนี้ เป็นการกำหนดวันที่ผู้กู้ต้องชำระให้แน่นอนในงวดแรก ให้ชำระคืนเฉพาะเงินต้น สำหรับงวดต่อ ๆ ไป จึงจะให้ใช้คืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย โดยกำหนดให้ผู้กู้ยืมต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15 ปี นับแต่วันที่ต้องเริ่มชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินอาจผ่อนชำระเป็นรายเดือน หรือรายปีก็ได้ นับว่าทางภาครัฐได้กำหนดมาตรการในการชำระหนี้เอาไว้ค่อนข้างละเอียด ถ้าผู้กู้ยืมผิดนัดในการชำระหนี้ จะต้องถูกฟ้องเรียกร้องเงินกู้ยืมคืน และถ้ามีการบังคับ

คดีก็จะต้องเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับถ้าลูกหนี้ไม่ยอมเข้าทำการไกล่เกลี่ย อาจจะต้องมีการบังคับคดียึดทรัพย์ อายัดทรัพย์ของลูกหนี้ เพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษา โดยให้ดำเนินการตาม กฎ คำสั่ง ระเบียบ และประกาศใด ๆ ที่เกี่ยวกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาชั้นบังคับคดี ทั้งผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกัน ในการไกล่เกลี่ยลูกหนี้ตามคำพิพากษาต้องยินยอมชำระหนี้เต็มจำนวนตามคำพิพากษา โดยการผ่อนชำระเป็นรายเดือน ระยะเวลาการผ่อนชำระจะต้องเสร็จสิ้นก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดีตามคำพิพากษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และต้องบันทึกข้อตกลงด้วยว่าถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาผิดนัดชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่ง กยศ. สามารถบังคับคดีตามคำพิพากษาได้ทันที เป็นวิธีการติดตามหนี้ที่เข้มงวดและเด็ดขาด แต่ถ้าในกรณีทั้งลูกหนี้และผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะนำมาชำระหนี้ได้ ทาง กยศ. ก็จะถือว่าเป็นหนี้สูญไม่สามารถเรียกร้องจากผู้ยืมและผู้ค้ำประกันได้

ประการที่สิบสอง กยศ. ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน การทำงานของเจ้าหน้าที่มีผลกระทบต่อการชำระหนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่นั้นต้องการให้ลูกหนี้ชำระหนี้ให้ได้ครบตามจำนวนเท่านั้นไม่แนะนำให้ทำวิธีอื่นในการชำระหนี้จึงทำให้ไม่อยากจะชำระหนี้ ซึ่งเว็บไซด์ กยศ. ได้สรุปสั้น ๆ คือ ผู้กู้มีหน้าที่ชำระเงิน กยศ. เมื่อเรียนจบการศึกษาหรือเลิกศึกษาแล้ว 2 ปี นับจากปีที่จบการศึกษาหรือเลิกศึกษา และหากผู้กู้ยืมยังอยู่ระหว่างการศึกษา แต่ไม่ได้กู้ยืมเงิน กยศ. ต่อ ต้องแจ้งสถานภาพให้ธนาคารทราบ หากไม่แจ้งจะถือว่าครบกำหนด 2 ปีหลังจากนั้น ตลอดจนหากครบกำหนดแล้วยังไม่มีงานทำสามารถขอผ่อนผันได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวถึงเหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 12 ประการ ประกอบด้วย ลูกหนี้มองว่าภาครัฐจะยกหนี้ให้ คิดว่ารัฐจะไม่ทวงหนี้ หรือไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้ มีวัฒนธรรมที่ผิด คิดว่าผู้ใดจ่ายเงินคืน กยศ. คือคนโง่ คิดว่าดอกเบี้ยถูกน้อยจะชำระเมื่อไหร่ก็ได้ บางคนมีภาระหนี้สินอื่นหลายอย่าง คิดว่าการชำระหนี้ กยศ. มีระยะเวลานานจะชำระตอนไหนก็ได้ ผลักภาระหนี้สินให้เป็นของคนค้ำประกัน ยังไม่มีงานทำที่มั่นคง บางคนเมื่อทำสัญญาแล้วไม่ได้เรียนจนสำเร็จการศึกษา เรียนไม่จบ บางคนรอประนอมหนี้ แต่ไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ และกระบวนการทวงถามหนี้ของ กยศ. ตลอดจน กยศ. ไม่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างถูกต้องและครบถ้วน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดท้าย ชัยจันทึก (2560 : 173-192) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของภาครัฐ ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ที่เสนอว่าเงื่อนไขของ กยศ. ที่ผ่อนปรนมากเกินไปทำให้เกิดปัญหาในการชำระหนี้และการติดตามหนี้ งานวิจัยของ เสกสรรค์ บุญรอด (2553 : 27-39) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่เสนอว่า ปัญหาของ กยศ. คือ การขาดกลไกการติดตามการชำระหนี้คืนที่มีประสิทธิภาพทำให้เกิดความสูญเสียต่อรัฐและผู้เสียภาษี และ

งานวิจัยของอมรา ติรศรีวัฒน์ (2559 : 121-144) ทำการวิจัยเรื่อง การผิดนัดชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางในการแก้ไข ที่พบว่า กยศ. มีปัญหาการขาดประสิทธิภาพในกระบวนการนโยบาย การจัดสรร คัดสรร การแจกจ่าย ระบบการติดตามทวงหนี้ และการชำระหนี้ของ กยศ. และพงษ์พันธุ์ พลเยี่ยม (2543 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า การติดตามการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการดำเนินงาน กยศ. ที่อยู่ในระดับเป็นปัญหามาก คือ ขาดความมั่นใจในการชำระเงินคืนตามกำหนด ขาดงบประมาณในการการดำเนินการ และปัญหาเรื่องช่องทางการชำระเงิน แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นเนื่องจากพัฒนาการของเทคโนโลยี การใช้ระบบบาร์โค้ด และการพัฒนาแอพพลิเคชั่นรองรับ ทำให้การประชาสัมพันธ์การแจ้งเตือนทำได้ง่ายขึ้น และติดตามข้อมูลได้ง่ายขึ้นการเพิ่มขึ้นของธนาคารที่ให้บริการ การเกิดขึ้นของพร้อมเพย์ เป็นสิ่งที่ช่วยลดปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดประสิทธิผลในการชำระหนี้มากขึ้น

ทั้งนี้ มีงานวิจัยบางงานที่ศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของการชำระหนี้ กยศ. เช่น วิจิตรา ทินพนาสวัสดิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ไม่แน่ใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การชำระหนี้ คือ การเสียค่าปรับร้อยละ 12 และ 18 ต่อปี ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้คืน ผู้ค้ำประกันจะต้องชำระหนี้แทน และลูกหนี้และผู้ค้ำประกันไม่ชำระหนี้จะถูกดำเนินคดีในศาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยประการที่สิบเอ็ดและประการที่สิบสองรายละเอียดตามที่ได้กล่าวไปแล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง เหตุผลของการไม่ชำระหนี้กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ของจำเลยในเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาแนวทางและข้อเสนอแนะทางการจัดการในการเพิ่มประสิทธิผลการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ จำเป็นต้องอาศัย ตั้งแต่การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ กยศ. ให้ผู้กู้ กยศ. รู้สึกว่า กยศ. ไม่ใช่เจ้าหนี้ แต่เป็นโอกาสที่หยิบยื่นให้ผู้กู้เข้ามาสู่โอกาสทางการศึกษา เปิดช่องทางให้คำปรึกษากับผู้กู้ และสร้างการตระหนักถึงความรับผิดชอบในฐานะคนไทยที่จะหยิบยื่นโอกาสต่อให้กับรุ่นน้อง และด้วยความเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์การพัฒนาของระบบการสื่อสารและแอพพิเคชั่น ทำให้ผู้กู้ในฐานะคนรุ่นใหม่ใช้โทรศัพท์มือถือได้ง่ายขึ้น กยศ. เองจึงควรมีแนวทางพัฒนาทางเลือกในการตรวจเช็คผลการจ่ายหนี้ได้ออนไลน์ตลอดเวลาเพื่ออำนวยความสะดวกและเข้าถึงตัวผู้กู้ เปิดช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนโปร่งใสให้เกิดขึ้นระหว่าง กยศ. กับผู้กู้ และร่วมสร้างทัศนคติในการรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำให้ผู้กู้เกิดความพึงพอใจและไว้วางใจ จนทำให้เกิดประสิทธิผลในการชำระหนี้ เพื่อให้รุ่นน้องได้รับโอกาสกู้ยืมต่อเพื่ออนาคต และส่งมอบอนาคตให้คนรุ่นหลังต่อไป หรือกล่าวได้ว่า การพัฒนาแนวทางและข้อเสนอแนะทางการจัดการในการเพิ่มประสิทธิผลการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติต้องเน้นความสำคัญในด้านการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับ

กยศ. การพัฒนาบุคลากรในการปฏิบัติงาน ระบบการประชาสัมพันธ์และระบบติดตามผลการชำระหนี้ที่มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป ในการวิจัยครั้งต่อไปสามารถศึกษาวิจัยในประเด็นการประเมินผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน กยศ. วิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และการศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง ตามรอย หรือตัวแบบสำหรับการเป็นหน่วยงานต้นแบบ (best practice) ด้านการให้บริการเงินกู้เพื่อการศึกษา เพื่อใช้เป็นหน่วยงานต้นแบบสำหรับหน่วยงานที่สนใจต่อไปตลอดจนศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการ และขยายผลการดำเนินงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.). (ม.ป.ป.). วิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าหมาย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 28 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา www.studentloan.or.th/th/aboutus/1539000635

ชาย โพธิสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนพับลิชชิ่ง.

ณัฐวิน อัศวภูวดล. (2559). ปัญหาการใช้คืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ.2541. ***Journal of nakhonratchasima college***, 10(1), 135-144.

บีแอลทีแบงค็อก. (2560). พ.ร.บ. หนี้ กยศ. ไม่จ่ายไม่ได้แล้ว. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา www.bltbangkok.com/news/4179/

ผู้จัดการออนไลน์. (2551). กยศ.ร่วมศาลแขวงขอนแก่น ไกล่เกลี่ยลูกหนี้ค้างชำระกว่า 5,400 ราย. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา mgronline.com/local/detail/9510000151421

พงษ์พันธุ์ พลเยี่ยม (2543). *การติดตามการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจิตรา ทินพนาสวัสดิ์. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.): กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.* สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุดท้าย ชัยจันทึก. (2560). การพัฒนารูปแบบการให้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาของภาครัฐ ในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.* 14(65). 173-192.

เสกสรรค์ บุญรอด. (2553). การประเมินผลและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัย มทร. พระนคร,* 4(2), 27-39

อมรา ติรศรีวัฒน์. (2559). การผิดนัดชำระเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางในการแก้ไข. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ,* 5(1), 121-144.

Ratchagit, T. (2019). การศึกษา (Education) สำคัญอย่างไรกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190625-education-for-hrd/

Thaiquote. (2559). ผุดมาตรการสร้างแรงจูงใจใช้หนี้คืนกู้ยืม “กยศ.”. *ออนไลน์.* สืบค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2563. แหล่งที่มา www.thaiquote.org/content/200966